

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 8

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
šetrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 10.

V Ljubljani, dne 10. marca 1916.

Leto IX.

Obiskujete li redno pošteno domače zabavališče Kino Central?

Kaj Evropejec povzije.

Večkrat se je naglašalo še pred vojsko, da v naši državi pogrešamo statistike: pregleda v številkah, koliko ljudje pojejo in popijejo in kaj se pridelava v državi. Čutilo se je to posebno, ko so nam napovedali Angleži gospodarsko vojsko in zaprli morje tudi dovozu živil. Vlada je morala urediti razdelitev moke, žita itd., a vedelo se ni, kaj se je porabilo in koliko blaga pridelamo. Vse odredbe, ki urejujejo razdelitev raznih potrebščin, so se večinoma izdale le temeljem približne cenitve. Odredbe so se morale zato tudi večkrat izpreminjati. Kar se je po brezbriznosti v mirnih časih zamudilo, se seveda med vojsko ni moglo izvesti. V pisarnah oblasti manjka ljudi, gospodarsko-praktičnih uradnikov tudi ne dobiš veliko, čemur se ni čuditi, ker se n. pr. v politični službi ne zahteva, da mora biti politični uradnik obenem trgovec, kmet, živinorejec in ne vem kaj še vse. Česar nam niso mogli in niso znali izvesti uradniki oblasti, so poizkusili storiti taki, ki proučujejo narodno gospodarska vprašanja in tudi praktični gospodarji. Seveda v tako kratkem času zamašiti vrzeli niso mogli popolnoma, a pokazali so le dobro voljo, ker so nam podali približno sliko iz raztresenih podatkov o konzumnih razmerah naše države. Med drugim je izdal tudi dr. Pistor tako knjigo, ki obravnava med drugim tudi, kaj porabimo Avstrijci v primeri z državljani drugih držav. Nekaj podatkov zanima gotovo tudi naše bralce.

Primerja se, koliko je odpadlo na eno osebo v Avstriji, Nemčiji, Angliji, Rusiji in v Italiji l. 1900, 1906 in 1912 pšenice, rži, ječmena, ovsa koruze, mesa, kave, kakava, čaja, riža, sladkorja, soli, piva, vina, žganja, tobaka, petroleja, rjavega premoga, železne rude, surovega železa, bombaža in jute.

Na plemenitih žitih (pšenica, rž, ječmen) je poskočila uporaba od l. 1900 do l. 1912 zelo močno, vsled česar se je tudi znižal izvoz žita iz naše države. Ljudje so boljše živeli kot prej in so po-

jedli veliko več kruha in močnatih jedil, ko prejšnja leta. Vporaba žita je poskočila v naši državi od 179 na 273, v Nemčiji od 304 na 324, v Franciji od 253 na 332 kg. Angleži, ki so pravi mesojedci in uživajo le uvažano žito in moko, so povžili na osebo 200 kg in ta množina ni poskočila. Rusija je pa skoraj podvojila vporabo žita in sicer je poskočil Rus od 233 na 474 kilograme.

Če primerjamo naše razmere z onimi v Nemčiji, Franciji in v Rusiji; vidimo, da le še precej zaostajamo za povprečnim številom 300 kil.

Krompirja tudi pojejo v Franciji in Nemčiji več, kolikor ga pojemo v Avstriji. V Nemčiji je pojedla ena oseba l. 1905 593 kil, v Franciji 361 kil, pri nas pride na enega človeka 337 in pol kile krompirja. Kruha in krompirja pa poje največ delavec in kmet.

Nam Avstrijecem ne morejo očitati, da smo se mastili v obilnosti; saj drugi so pojedli več kruha in krompirja, kolikor smo ga pojedli mi. Vzrok je pač v tem, da zaslužki pri nas nikdar niso bili posebno veliki, saj če bi bili, bi se tudi naši ljudje ne izseljavali tako v Nemčijo in v Ameriko, kakor so se. A če smo jedli že pred vojsko manj kruha in krompirja, smo pojedli še manj mesa. Na posameznika je odpadlo na osebo v Avstriji 29.9 kil mesa, v Nemčiji 52.6, v Franciji 33.6 in na Angleškem 47.6 kil. Zaostajamo glede na meso dobrih 40 odstotkov za Nemčijo. Temu se nikar ne čudimo. Naš kmet malokdaj vidi meso na mizi; le ob velikih praznikih, a še takrat vselej ne. Tudi v delavčevi rodbini je bilo meso zelo redka prikazen.

Avstrija je izvažala zelo veliko sladkorja — toda lahko rečemo, da se malokje tako varčuje s sladkorjem, kot pri nas. Res, sladkosnednosti nam ne more očitati nihče. Na posameznika odpade pri nas in v Rusiji 13 kg sladkorja, v Nemčiji 19, v Franciji 15 in v Angliji 37 kil. Najsladkosnednejši je toraj Anglež. Seveda, na uporabo sladkorja vpliva naš neprimerno visok užiti-nski davek.

Na soli smo tudi Avstrijci zelo var-

čevali. Odpade jo na posameznika 14.8 kilogramov, v Nemčiji pa 24.6, če tudi zmo zelo bogati na soli. Saj so naši podzemeljski zakladi soli v Galiciji bogati in tudi morske soline nam dajo veliko soli.

Tudi na petroleju smo zelo varčevali, dasi so tudi naši petrolejski vrelci bogati. Na posameznika odpade pri nas v Avstriji 6.2, v Nemčiji pa 17.3 kg. Upoštevati moramo pa še, da je v Nemčiji poraba elektrike veliko bolj udomačena, ko pri nas.

Kave, čaja in riža porabimo pri nas le polovico tiste množine, ko v Nemčiji, na kakavu pa celo le petino.

Pač smo pa prekosili Nemčijo v žganjepitju, kar moramo odkrito obžalovati. Pri nas odpade na posameznika 10.5 l, v Nemčiji pa 6.3 litra. V boju proti šnopsu moramo vsi podpirati našega aposteljnega zmernosti svetnika Janeza Kalana.

Bombaža in jute smo porabili polovico manj, ko v Nemčiji (5.43 kg proti 10.84 kg), na premogu eno tretino (1104 proti 3619 kg), na surovem železu petino (53 proti 253 kil).

× × ×

Te številke nam kažejo, koliko dela nas čaka po vojski, da dvignemo blagostanje naših ljudi.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

V pomoč tekstilnemu delavstvu.

Delavce in delavke je zelo zadelo, ker so zaplenili v vojaške namene zaloge volne in bombaža. Vedno več predilnic in tkalnic je zato odpovedalo delavstvu delo. Brezposelnih je že veliko

delavcev, posebno pa delavk. Po posredovanju naših organizacij je sklenila vlada, da ustanovi sklad, v podporo brezposelnih tekstilnih delavcev in delavk. Vlada prispeva skladu s 4. milijoni kron za dobo treh mesecev. Podpirali bodo tiste tekstilne delavce, kjer so obrati vsaj za 40 odstotkov omejeni. Pritegnejo se tudi občine, da prispevajo.

× × ×

Skupine J. S. Z. Ajdovščina, Litija, št. Pavelj pri Preboldu in Tržič naj nemudoma poročajo centrali, če in koliko časa se dela v tamošnjih predilnicah in v koliko se je po vojski delo omejilo in koliko delavcev in delavk je po omejitvi prizadeto, kakor tudi, če dobe iz javnih skladov kako podporo.

Predsedstvo J. S. Z.

× × ×

SLADKORNE NAKAZNICE.

Trgovinsko ministrstvo je izdalo 4. t. m. ukrep, ki uvaja sladkorne nakaznice. Določa se, da se sme posamezniku nakazati največ mesečno 1¼ kile sladkorja. Deželne politične oblasti smejo do te višine z ozirom na krajne razmere določiti, koliko sladkorja gre posamezniku. Sladkor se sme v bodoče prodajati le proti sladkornim nakaznicam, kakršne so uvedene glede na moko in kruh. Sladkorne nakaznice se le izročijo, če izjavi stranka za se in za svoje svojega gospodinjstva, da ne odpade na posameznika več zaloge sladkorja, kakor 2 in pol kilograma. Stranka dobi pravico do sladkornih nakaznic šele, ko se znižajo zaloge pod 2½ kg. Predno dobi stranka sladkorne nakaznice, bo morala pismeno izjaviti, da ne razpolaga z večjo kakor že omenjeno zalogo sladkorja.

Z gostilničarji, kavarnarji in s slaščičarji se ne namerava postopati tako, kakor z ostalimi prebivalci; prepovedano jim je zgolj, da ne smejo prodati

jati čistega sladkorja, pač ga pa smejo dajati gostom. Trgovci smejo v bodoče nabaviti sladkor le proti dovolilnici političnih oblasti.

Vlada navaja, da se morajo uvesti sladkorne nakaznice, ker se izdelava manj sladkorja, ker ga porabijo več kot prejšnje čase in preprečijo podraženje sladkorja do jeseni. Vsled vojske se je zelo omejilo pridelovanje sladkorne pese, do 30 odstotkov; pričakovano se je, da pokrijejo primanjkljaj izvozu namenjene zaloge sladkorja. Pokazalo se je pa, da še niso nikdar porabili toliko sladkorja kot zdaj. Vojna uprava potrebuje veliko sladkorja, močnatih jedi zdaj tudi več pripravljajo kot prej, ker so se uvedli dnevi brez mesa in ker so cene mesu tako močno poskočile. V gospodinjstvih so se tudi nakopičile zaloge sladkorja. Vlada je, da zagotovi sladkor za leto 1916-1917, povišala minoli mesec najnižjo ceno sladkorni pesi, kar so odredili tudi na Ogrskem, vsled česar so poskočile na Ogrskem takoj cene sladkorju pri meterčnem stotu za 14 K.

Če bi bilo to razmerje ostalo, bi pričeli iz Avstrije pošiljati sladkor na Ogrsko. Vlada je izdala, da to prepreči, ukrep, ki prepoveduje sploh voziti sladkor na Ogrsko po pošti, po železnici pa le, če se izkaže pošiljatelj s posebnim dovoljenjem. Ker se pričakuje, da se zvišajo jeseni cene sladkorju, se je moralo zabraniti nakupičenje zalog sladkorja, ker sicer prične lahko absolutno primanjkovati sladkorja. Sladkorne nakaznice se uvedejo za vzravnavo porabe sladkorja.

VLADNO POJASNILO.

Glede na uvedbo sladkornih nakaznic izvaja pojasnilo vlade:

Vlada je določila julija 1915 cene sladkorju, in kako se sme sladkor prevažati. Računalo se je, da pokrijejo zaloge in kar se izdelava 1915-1916 sladkorja, potrebščine. Razmere glede na izdelovanje sladkorja so se pa korenito

izpremenile. Iz raznih razlogov se je pridelalo leta 1915 do 30 odstotkov manj sladkorne pese; izdelalo se je za to tudi manj sladkorja. Primanjkovalo je tudi delavcev in železniških voz. Velikih množin pese zato niso obdelali in so jih pokladali živini ali drugače porabili.

Nasproti znižanju izdelovanja sladkorja se je pa tako, kakor nikdar prej, zvišala uporaba sladkorja. Več se ga porabili ljudje, a tudi v druge namene je šel sladkor, tako da je poskočila poraba sladkorju za okroglo 1 milijon meterčnih stotov. Ne samo, da so porabili v industriji več sladkorja, tudi živini so ga pokladali v taki veliki množini, da so se naše ogromne zaloge zelo znižale.

Tudi v novem obratnem letu 1915-1916 se je množila poraba sladkorja tako, da so porabili od septembra leta 1915 do prosinca 1916 v primeri z navedenimi meseci lanskega leta 500.000 meterčnih stotov več kakor prejšnje leto. Deloma je to povzročilo, ker so ljudje kopičili zadnje čase zaloge sladkorju in se to ni moglo preprečiti s protiukazom trgovinskega ministrstva. Tiste množine sladkorja, ki so še ostale iz prejšnjih let in ki so se izdelale v tekoči obratni dobi, zadoščajo, o čemur ne dvomimo, da pokrijejo tudi pomnoženo potrebo prebivalstva. Bati se je pa le, da bi pričelo primanjkovati sladkorja, ker potrebuje vojaška uprava in poljedelstvo za krmljenje živine sladkor, če se kopičijo zaloge sladkorja tako, kakor so se kopičile zadnje čase.

Ker so se razvile tako razmere, je morala vlada izvesti dve nalogi. Pred vsem mora skrbeti, da se izdelava toliko sladkorja v bodoče, kolikor so ga izdelali letos in da se ta množina še poveča in da se z obstoječimi zalogami pokrijejo sedanje potrebe.

Vlada gleda na to, da se sladkorna pesa nasadi vsaj v tisti meri, kakor lani in da se premagajo težave glede na

Karavana.

Viljem Hauff.

Selim prevaja: »Človek, ki to najdeš, slavi Alaha na njegovi milosti. Kdor poduha prašek v tem ovoju in izpregovori: »Mutabor«, se lahko spremeni v vsako žival in razume tudi, kaj govore živali. Če se hoče vrniti v svojo človeško podobo, naj se prikloni trikrat proti vzhodu in izpregovori tisto besedo. Varuj se pa, ko si se izpremenil, da se ne smejiš, sicer ti izgine čarobna beseda popolnoma iz tvojega spomina in ostaneš žival.«

Kalif je bil nad vse dobre volje, ko mu je to prečital učenjak Selim. Učenjak mu je moral priseči, da ne izda nikomur skrivnosti. Daroval mu je lepo obleko in ga je odpustil. Svojemu velikemu vezirju pa je rekel: »Dobro sva kupila, kajne, Manzor! Kako se že veselimo, da se izpremenim v žival! Jutri zgodaj prideš k meni. Greva skupaj na polje, ponosljava moj ovoji in prisluškovala bova, kaj govore v vodi, v gozdu in na polju.«

Kalif Hazid drugo jutro komaj zaj-

trkuje in se obleče, ko že pride veliki vezir, da spremlja kalifa na sprehođu. V pas potisne ovoji s čarobnim praškom, svojemu spremstvu pa ukaže, naj zaostanejo in se sam poda z velikim vezirjem naprej. Izprehajata se po velikih kalifovih vrtovih in prežita, kje je kak žival, a nikjer ni nobene. Vezir končno predlaga, naj gresta k bazarju, kjer je videl večkrat veliko živali, posebno štorclje, ki so po svojem štorkljastem ponosu vedno vzbudile njegovo pozornost.

Kalif pritrdi vezirju in gre z njim k bazarju. Pri bazarju štorclja resno sem in tja štorclja, ko išče žabe in ki godrnja. Visoko v zraku plove druga štorclja k bazarju.

»Stavim svojo brado, najmilostljivejši gospod,« pravi veliki vezir, »ti dve dolgonogi živali bosta govorili gotovo zanimivo med seboj. Kaj, če se izpremeniva v štorclji?«

»Dobro govoriš,« odvrne kalif. »A prej premisli, kako se zopet izpremeniva v človeka. — Res! Trikrat se moraš prikloniti proti jutru in reči

»Mutabor«, pa postanem zopet kalif, ti pa vezir. A za boga, smejeti se ne sme, sicer sva izgubljeni.«

Kalif še govori, ko plava druga štorclja nad njunima glavama in se izpušča polagoma na zemljo. Hitro potegne ovoji izza pasa, krepko ponoslja, ponudi tudi velikemu vezirju, oba zakličeta: »Mutabor!«

Njune noge se skrčijo, postanejo tanke in rdeče, lepi rumeni kalifovi in vezirjevi brezpetniki se izpremene v nerodne štorcljaste nožice, roke se izpremene v peruti, vrat se podaljša za cel vatelj, brada izgine, truplo pokriva mehko perje.

Čudita se dolgo časa. Kalif pravi: »Gospod veliki vezir, vaš kljun je zelo lep. Pri prerokovi bradi, kaj takega še nisem videl, kar živim.«

»Najponižnejše se zahvaljujem,« odgovarja veliki vezir in se prikloni, »a če smem, trdim, vaša visokost je kot štorclja še lepša kakor kot kalif. A pridite, prisluškujva tam, kaj govorita naša tovariša in da se prepričava, če res znava štorcljasti jezik.«

pomanjkanje delovnih sil, priprege, gnoja itd. Ker se pridelovanje skoraj vseh živil ob sedanjih cenah bolj izplača, kakor pridelovanje sladkorne pese, se je moralo pospeševati pridelovanje pese s primerno ceno pesi. Vlada je določila za to z ukrepom trgovskega ministrstva 18. svečana 1916 najnižje cene sladkorni pesi za obratno leto 1916-1917, ki so znatno višje kakor prejšnja leta.

Na Ogrskem so se, ker so tudi zvišali cene sladkorni pesi, pred dnevi zelo povišale cene sladkorju in je sladkor na Ogrskem precej dražji kakor v Avstriji. Ogrska temeljna cena sladkorju je v Budimpešti zdaj navadnemu sladkorju 18.50, sladkorju v koščkih pa 21.50 K višja kot na Dunaju. Veliki razloček med avstrijsko in ogrsko ceno povzroča nevarnost, da bi odhajal cenejši avstrijski sladkor v velikih množinah na Ogrsko, ne da bi to mogla preprečiti sladkorna centrala, ker bi šel sladkor na Ogrsko skozi drugo ali celo tretjo roko. Vladi ni preostalo drugega, kot da poviša cene sladkorju in da nastopi proti nakopičenju sladkorja doma, ki se je še povišalo, ker so poskočile cene sladkorju na Ogrskem. Povišati cen sladkorju vlada ni hotela, odredila je marveč 29. svečana 1916, da se ne sme pošiljati sladkor na Ogrsko po pošti, po železnici pa le proti dovoljenju.

Obenem se pa tudi doma uredi obrat s sladkorjem.

Doba, dokler se ne uvede sladkorna nakaznica.

Odredba uvaja nadzorstvo nabave in uporabe sladkorja s sladkornimi nakaznicami in z nabavnimi listi. Ker ni mogoče, da se takoj z odredbo uvedejo sladkorne nakaznice, se ne sme posameznim kupcem prodajati več kot en četrt kilograma sladkorja. Deželne oblasti določijo, kdaj se izdajo prve sladkorne nakaznice, ki se morajo uvesti najkasneje sredi sušca. Od takrat naprej se sme prodajati sladkor le proti veljavni sladkorni nakaznici, oziroma proti odgovarjajočemu številu odrezkov, ki se odrežejo od nakaznice.

Kdo dobi sladkorno nakaznico.

Odredba določa, da se sme največ na mesec in na glavo nakazati 1 in četrt kg sladkorja. V tej meri določi politična deželna oblast množino v svojem upravnem ozemlju. Sladkorna nakaznica velja izključno le za tisto kronovino, kjer se izda. Uredi se izdaja sladkornih nakaznic splošno tako, kakor se izdajajo krušne in močne nakaznice. Kjer izdajajo krušne nakaznice posebne komisije, jih izdajajo te komisije, kjer ni komisij ali kjer niso uvedene krušne in močne nakaznice, jih izdajajo občine. Sladkorne izkaznice se izdajajo le osebam, v katerih gospodinjstvu se ne nahaja več kot 2 in pol kilograma sladkorja za vsako gospodinjstvo preskrbljevano osebo. Kdor zahteva sladkorno izkaznico, mora pisмено izjaviti, da se ne nahaja v njegovem gospodinjstvu nad 2 in pol kg sladkorja za vsako preskrbovano osebo Kdor ima več sladkorja, sme zahte-

vati sladkorno nakaznico šele, ko pade množina sladkorju pod 2 in pol kg na osebo.

Sladkor v gostilnah in kavarnah.

Gostilničarji, kavarnarji in slaščičarji so izvzeti od ukrepa, da smejo kupiti sladkor le proti sladkorni nakaznici. Prepovedano jim je pa prodajati sladkor.

Trgovci, branjevci, gostilničarji, slaščičarji smejo pokriti potrebščine sladkorju le proti dovolilnici politične okrajne oblasti. Prositelj mora napovedati svoje zaloge in da more pokriti potrebščino za najdlje osem tednov.

Dobava sladkorja po veletržcih in po tvornicah in obrtih, ki rabijo sladkor, se določa posebej.

× × ×

Najvišje cene koruzni moki na Sp. Avstrijskem so se določile pri kilogramu takole: koruzni zdrob 85 v, koruzna moka 50 v, koruzna krmilna moka 58 vin., če se odda manj kot 25 kil pa 60 v.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Naši poslanci za tobačno delavstvo. Hrvatsko-slovenski klub, se je resno zavzel za delavske težnje. Poslanci dr. Krek, Jarc in Gostinčar so ponovno intervenirali na Dunaju da se prizna in da znatno zboljšanje tobačnemu in drugemu državnemu delavstvu. Pred kratkim sta bila dr. Krek in Gostinčar v tej zadevi pri ministrstvu, ki se je izjavilo po možnosti ugoditi delavskim potrebam. Delavstvo je klubu zelo hvaležno za njegov nastop v blagobit delavstvu.

Občni zbor Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze se z ozirom na sedanje težavne razmere ne skliče zdaj.

Občni zbori skupin Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze: 12. sušca v Hajnburgu, dne 25. sušca v Lincu, 10. sušca na Dunaju, Ottakring. V Halajnu je govoril na občnem zboru skupine 13. svečana načelnik Zveze Ullreich. Opozarjal je posebno na poroke Zveze, da se izboljša delavstvu gospodarski položaj. Skupinsko vodstvo se je tako-le sestavilo: načelnica Marija Bliem, namestnica Josipa Hagn, zapisničarka Marija Graspentner, njena namestnica Marija Dürnberger, blagajničarka Ana Brüggler, njena namestnica Marija Vogl. Ostali odborniki in odbornice: Marija Zaglmeier, Pavel Oberwöger, Ivan Brunner, Marija Molnar, Josipa Graspentner; pregledovalki računov: Marija Köllerer in Marija Prazda.

Prodaja tobaka v Avstriji od 1. julija 1914 do 31. marca 1915 v primeri s prodajo v isti dobi prejšnjega leta nudi sledečo sliko: Izkupilo se je za tobačne izdelke 258,326.115 kron; to je 6,124.597 kron (2.4 odstot.) več. Na posamezne skupine odpade, in sicer na izdelek splošnega tarifa 222,456.566 kron (več 1,480.000 kron), na tarif specialitet 22 milijonov 449.641 kron (manj 1 milijon

550.000 kron), na prodajo po izvozu 13 milijonov 329.142 kron (več 6,190.000 K), na tobačne odpadke 1336 kron (— 1420 kron). Prodalo se je, izvzeti sta Galicija in Bukovina) 702,696.000 režijskih smodk (— 52,836.000), uvažanih smodk 410.000 (— 582.000), cigaret lastne režije 4.286,549.000 (več 424,686.000) in uvoženih cigaret 3,186.000 (manj 6,802.000). Dalje 5512 met. stotov duhana (manj 1252), 180.948 q režijskega tobaka (več 31.958 q), 456 q tobačnega ekstrakta (manj 1023 q) in 33.178 q specialnih ovojev (manj 54.365 q).

Girardi v filmu — v Kino Central v deželnem gledališču. V soboto dne 11. t. m. bo proizvajal »Kino Central« v deželnem gledališču velikanski film »Girardi v filmu«. V tem filmu nastopi Girardi v 54 svojih najboljših vlogah. Film spremlja orkester po vložkah iz operet, v katerih vidimo Girardija pred pred seboj. Ta velika zanimivost se more predstavljati samo v soboto in se ne more ponavljati.

Zanimiva nedelja bo nedelja 12. marca v »Kino Central« v deželnem gledališču. Ob pol 11. uri dopoldne in ob 2. uri popoldne priredi »Kino Central« veliki predstavi za otroke: »Pravljice za naše malčke«. Kdor hoče otrokom napraviti nekaj veselja, naj jih pripelje k tem predstavam. Ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer pa pride na vrsto drugi film slavnega režiserja Oswalda velika **detektivska drama »Dama s tančico«**. Ta film stoji na višku dosedanjih Oswaldovih filmov! — V torek: **Erna Morena** v drami »Sled prvega«.

Stavke v vojnem letu.

Statistika o stavkah in o izporih od 1. avgusta do konca julija 1915 v Nemčiji izkazuje 111 stavk in tri izpore. Stavkalo in izprtih je bilo 10.374 oseb. V primeri s stavkami pred vojsko v petih letih znaša to le 4.4 odstotke na sttve, na število prizadetih oseb pa 3.2 odstot. Te številke dokazujejo, da ni šlo za velike mezdne spore, marveč le za manjše diference. Stavk niso splošno podpirale strokovne organizacije, ki so prej podpirale do 75.9 odst. stavk, a v vojnem letu je odpadlo na strokovne organizacije le 21 do 18.9 odst. stavk.

Na Angleškem so se po vojski zelo povišale plače, a kljub temu so stavke angleško narodno gospodarstvo močno pretresale. Kralj, minister in parlament je morla prositi delavce, da so delali pri vojnih dobavah, a v Nemčiji delavstvo ni hotelo izrabiti položaja.

Bolečine čutimo samo po živcih, ki so nositelji vseh čuvstev. Čim slabši so živci, tem hujše so bolečine. Ljudje z močnimi živci bolečin skoro ne občutijo ali pa le zelo malo. Z vtiranjem s Fellerjevim bolečine lajšajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid« se živci okrepijo ter postanejo bolj občutljivi za bolečine. Obenem se pa bolečina sama odpravi z »Elsa-Fluidom«. 12 steklenic tega zdravniško priporočenega domačega sredstva pošlje franko za samo 6 kron lekarinar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). Nad sto tisoč zahvalnih pisem. (es)

Za smeh in kratek čas.

Čednost. »Spodoben človek se mora včasih preobleči,« je dejal žid na novega leta dan; slekel je srajco, ki jo je nosil celo leto, jo obrnil ter zopet oblekel.

Slepec in šepc. Pri Božjem grobu se srečata slepec in šepc: »Kako gre kaj?« vpraša slepec šepca. »Slabo, kakor vidiš,« odgovori šepc.

Točno po navodilu.

Mlada gospodinja (ki je kuhala natančno po navodilu »Nove kuharice«): »Pepca, prinesi mi naglo še pet žlic! Tu v knjigi je natisnjeno, da se mora vzeti šest žlic, a jaz imam tu samo eno.«

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Masaže, vtiranja in umivanje s Fellerjevim bolečine lajšajočim, oživljajočim rastlinskim esencijskim fluidom z zn.

„Elsa-Fluid“

so se izkazala po poročilih v nad stotisoč zahvalnih pismih kot prav posebno blagodejna in uspešna pri telesnih bolečinah in zlasti

proti bolečinam v udih.

12 steklenic franko 6 kron, 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). Fellerjeve odvajalne rafarbarske kroglice z zn. „Elsa-Pillen“ 6 škatlic franko 4 K 40 h, 12 škatlic franko 8 K 40 h.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti št. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volнено blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prtičije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni združniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženi 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

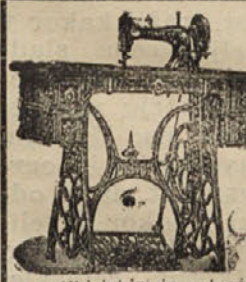
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebštin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor vozenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratlukov, zavratnic, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok
Specijalna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokah od strokovnikov priznana najboljšo šivalno stroje v Evropi into so PFAFF 10letna pismena garancija! Ponk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo.